

مفاخر جغرافیای ایران

پروفسور دکتر محمد حسن گنجی :

دکتر محمد حسن گنجی در سال 1291 شمسی در بیرجند دیده به جهان گشود. تحصیلات ابتدایی و متوسطه خود را در مدرسه شکوئیه ی همان شهر به اتمام رساند. دکتر گنجی پس از دریافت لیسانس در رشته جغرافیا در شهریور ماه 1312 جزو آخرین دسته از محصلان اعزامی بود که به انگلستان رفت. پس از ورود به ایران، در سال 1317 به سمت استاد دانشگاه تهران درآمد. تعدادی از کتابها و آثار وی عبارتند از: 1- جنگ و جغرافیا یا روابط دولت بزرگ در اقیانوسیه 2- بشرچیست؟ (ترجمه از آثار مارک توین) 3- جغرافیای ایران در چهار فصل 4- آب و هوای کشورهای آسیای مرکزی

دکتر احمد مستوفی :

در سال 1291 در تهران متولد شد تحصیلات عالی را در رشته جغرافیا گذراند. در دپارتمان جغرافیای دانشگاه سوربون پاریس دکترا گرفت و در سال 1317 دانشیار کرسی جغرافیای عمومی گردید. وی در بهمن 1327 درگذشت.

دکتر احمد سعادت :

در بوشهر متولد شد، چند سال نیز در نجف اشرف بود. در سال 1309 به انگلستان اعزام شد. بعد از اخذ لیسانس در سال 1318 به ایران بازگشت و در فروردین 1340 درگذشت.

دکتر مفخم پایان :

در سال 1294 در تهران متولد شد، دیپلم را از دارالفنون گرفت و در رشته باستان شناسی دانشگاه تهران لیسانس گرفت. در دانشگاه تبریز به تدریس پرداخت و در سال 1334 راهی مشهد شد و جغرافی آنجا را پایه گذاری کرد. وی در ترسیم نقشه های رنگی روی شیشه منحصر به فرد بود. اولین جغرافیدانی که دست به تاسیس انجمن جغرافیایی و چاپ مجله جغرافیا زد استاد مفخم پایان بود. وی اصطلاح جهان شناسی را به جای جغرافیا برگزید. در سال 1339 فرهنگ آبادی های ایران را به زبان فارسی به چاپ رساند که در آن 44159 نام جغرافیایی با طول و عرض هر یک ثبت شده است. فرهنگ کوه ها و رودهای ایران از آن است. دکتر بعد از بازگشت در سال 1351 مشاور سازمان جغرافیایی کشور شد و دردی ماه 63 چشم از جهان بریست.

استاد عباس سحاب :

در سال 1300 شمسی در یکی از روستاهای تفریش به دنیا آمد. در همان جا به مکتب رفت و بعد از آن به تهران آمد و در مدرسه کمالیه مشغول علم و تحصیل شد. برای ترسیم نقشه های ایران 30.000 روستا و شهر را درنوردید. در سال 1329 موسسه سحاب را تاسیس کرد تا بتواند این اطلاعات جمع آوری شده را روی نقشه بیاورد. 2 از اقدامات 1- تشکیل اولین نمایشگاه بین المللی جغرافیا در دانشگاه تهران در سال 1341

2- تشکیل دومین نمایشگاه بین المللی جغرافیا در سال 1325 در دانشگاه شهید بهشتی

امروزه در موسسه سحاب و اطلس های ایران و جهان با استانداردهای جهانی تهیه می شوند استاد عباس سحاب تنها بازمانده نسل کارتوگرافی قدیمی صاحب سبک جهان بود.

وی در سال 1350 دستگاه های مختلف لیتوگرافی و کنستانت را برای سهولت بیشتر در تفکیک رنگ ها به کار گرفت. سحاب پدر کارتوگرافی نوین ایران خوانده شد. در شامگاه یکشنبه 14 فروردین 1379 درگذشت.

دکتر یدالله فرید :

در اسفند ماه 1308 در شهر تبریز متولد شد و در سال 1961 مدرک دکترای خود را از دانشگاه سوربون فرانسه دریافت نمود و به مدت 20 سال در دانشگاه تبریز تدریس نمود. اولین کتاب در مورد مسائل شهری ایران را دکتر فرید در سال 1349 منتشر کرد. ایشان مولف کتابهای ارزشمندی چون جغرافیای جمعیت، جغرافیا و شهرشناسی، جغرافیای تغذیه، سیر جغرافیا در قلمرو انسانی، کاربرد جغرافیا در روش تحقیق شهر و روستا، مقدمه ای بر روش تحقیق شهرهای ایران، انگلستان و بازار مشترک از دیدگاه جغرافیا و مقاله های مختلف در زمینه جغرافیا و همچنین ترجمه کتاب انسان و محیط زیست است.

دکتر جواد صفی نژاد:

در شهریور 1308 در ری متولد شد. ابتدایی را در ری و متوسطه را در تهران گذراند. کارشناسی ارشد را در دانشگاه تهران و در سال 1332 پشت سر گذاشت. وی از موسسه مطالعات اجتماعی دانشگاه تهران مدرک فوق لیسانس گرفت، ایران را به سه منطقه تقسیم کرده

از آثار دکتر صفی نژاد می توان به فهرست مقالات جغرافیایی، (مشترک با دکتر گنجی)، مونوگرافی روستای طالب آباد، بنه، مبانی جغرافیای انسانی، عشایر مرکز ایران و لره های ایران اشاره کرد.

دکتر عباس اقبال آشتیانی:

در سال 1314 هجری قمری در آشتیان متولد شد. در کودکی در مکتب خانه های آشتیان و بعد از آن به دارالفنون رفت. و در دبیرستان دارالفنون به تحصیل علم و دانش پرداخت. در دانشگاه سوربون لیسانس ادبیات (جغرافیا) گرفت. از اروپا به دارالمعلمین عالی آمد و به عنوان استاد مشغول شد. او اولین معلم دانشگاه تهران است. از دکتر آشتیانی آثار زیادی بر جای مانده که از جمله می توان به کلیات علم جغرافیا و تاریخ علم جغرافیایی در سال 1314 اشاره کرد. عباس اقبال در سال 1334 بعد از سفر خود به اروپا به ایران برگشت و در همان جا بدرود حیات گفت.

دکتر فرج الله محمودی:

در سال 1309 در سنندج متولد شد. فارغ التحصیل رشته دکترای جغرافیای طبیعی با تخصص ژئومرفولوژی و استاد تمام وقت گروه آموزش جغرافیای دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه تهران بود که در سال 1383 بازنشسته شدند. ایشان دوره کارشناسی تاریخ و جغرافیا را در دانشگاه تهران با کسب رتبه اول در سال 1340 به پایان برد. از سال 1342 تا 1346 با بورس دولتی در شهر پاریس در رشته ژئومرفولوژی فارغ التحصیل شد. وی با استفاده از امکانات تحقیقاتی دانشگاه تهران سفرهای تحقیقاتی متعددی را انجام داد و با بسیاری از مسائل ژئومرفولوژی ایران از نزدیک آشنا شد. وی بیش از 10 رساله دکترا و ده ها مقاله کارشناسی ارشد را هدایت نمود و 14 سال ریاست انجمن جغرافیای ایران را دارا بود.

دکتر پرویز کردوانی:

در سال 1310 در گرمسار متولد شد. تالیف های دکتر کردوانی عبارتند از تالیف 20 جلد کتاب نگارش بیش از 140 مقاله علمی که در مجلات معتبر داخلی و خارجی به چاپ رسیده اند. دکتر کردوانی در حال حاضر مشغول کار و فعالیت در دانشگاه تهران است و مدتی رئیس مرکز تحقیقات کویری و بیابان ایران نیز بوده است. همچنین دکتر کردوانی بنیانگذار مرکز تحقیقات کویری و بیابانی ایران بوده است.

دکتر حسین آسایش:

در سال 1311 در تبریز متولد شد. در دانشگاه سوربون فرانسه در رشته جغرافیای انسانی دکترا گرفت. حدود 32 مقاله از دکتر آسایش به چاپ رسیده است و از طرح های تحقیقاتی وی برای سازمان یونسکو و وزارت اصلاحات اراضی کشاورزی استفاده شده است. آثار ارزشمندی از ایشان به جای مانده که از جمله می توان به موارد زیر اشاره کرد:

- 1- اقتصاد روستا
- 2- کارگاه برنامه ریزی روستایی
- 3- اصول و روشهای برنامه ریزی روستایی
- 4- جغرافیای صنعتی ایران
- 5- سیمای اقتصادی ایران
- 6- راهنمای تحقیق روستاها در ایران همراه پرسشنامه

دکتر ایرانپور جزنی:

در سال 1313 در نطنز متولد شد. جزنی دکترای جغرافیا را از دانشگاه توپینگن آلمان در سال 1342 گرفت. وی موسس گروه جغرافیای دانشگاه ملی سابق (شهید بهشتی) است و مسئول گروه جغرافیایی بنیاد دایره المعارف بزرگ اسلامی از ابتدای تشکیل تا سال 1373 بود. کتاب اقتصاد نفت ایران و حدود 9 مقاله به زبان آلمانی و فارسی از وی بود.

خانم دکتر دره میرحیدر:

لیسانس را از دانشگاه تهران و فوق لیسانس را از دانشگاه اوهایو (آمریکا) گرفت و دکترا را از دانشگاه ایدینا در جغرافیای سیاسی گرفت وی عضو وابسته فرهنگستان علوم جمهوری اسلامی ایران و عضو موسس انجمن جغرافیدانان ایران است. میرحیدر 31 عنوان سخنرانی در دانشگاه ها و مجامع علمی و بین المللی دارد. کتاب اصول و مبانی جغرافیای سیاسی ترجمه ایشان است. ترجمه کتاب های جهان سوم و کشورهای پیشرفته، گرایش های تازه در جغرافیای سیاسی، جغرافیای سیاسی خاورمیانه و شمال آفریقا نیز از کارهای ایشان است.

دکتر میرحیدر در سال 1370 بهترین مترجم زن در دانشگاه الزهرا شناخته شد. میرحیدر 42 عنوان مقاله به زبان تحت عنوان مجموعه مقالات ژئوپلیتیک منطقه دریای خزر در سال 1379 را به چاپ رسانید.

دکتر حسین شکوئی:

در سال 1312 به دنیا آمد و تحصیلات ابتدایی خود را در دبیرستان شمس تبریز به پایان رساند و تا پایان دوره لیسانس در تبریز ماند. در سال 1346 از دانشگاه تهران درجه فوق لیسانس را از رشته جغرافیای انسانی گرفت. در سال 1337 در کارشناسی تاریخ و جغرافیا با احراز رتبه اول فارغ التحصیل شد. وی دوره کارشناسی ارشد را در سال 1346 به پایان رساند و در سال 1356 دکترای جغرافیای انسانی را از دانشگاه استانبول دریافت کرد. فلسفه جغرافیا، جغرافیای شهری در دو جلد، شهرک های جدید، حاشیه نشینان شهری، محیط زیست شهری، جغرافیای اجتماعی شهرها، دیدگاه های نو در جغرافیای شهر، اندیشه های نو در فلسفه جغرافیا در دو جلد و جغرافیای کاربردی و مکتبهای آن از آثار دکتر شکوئی است.

وی در سال 1337 موفق به اخذ مدال درجه یک علمی شد و دو بار برنده جایزه کتاب برگزیده سال (1367 و 1373) شده است. وی عضو پیوسته فرهنگستان علوم و استاد نمونه دانشگاه های کشور در سال تحصیلی 72-1371 بوده است.

دکتر بیک زاده شکویی استاد راهنمای 25 مقاله دکتری نیز بوده است. این استاد فرزانه از 18 سال پیش در سمت سرپرست کمیته برنامه ریزی جغرافیا در وزارت علوم فعالیت می کرد

این استاد بزرگ علاوه بر انتشار دهها اثر و کتاب ماندگار همواره به عنوان یک مشاور و بدون هیچ گونه چشم داشتی در انتشارات سمت فعالیت می کرد.

و در ۲۸ شهریور ۱۳۸۴ دیدار حق را لبیک گفت و به دیدار باقی شتافت
روحش شاد و یادش گرامی باد...

منبع : وبلاگ جغرافیدان (« geographer.blogfa.com » وابسته به دانشگاه شهید بهشتی)

<http://gis.blogfa.com/86092.aspx>